
Behandling av selvmordstruede pasienter

BOKOVERSIKT

Selvmondsatferd er forbundet med mye lidelse og smerte både for pasienter, pårørende og behandlere. Etter mange år hvor problematikken har vært unngått, er det kommet flere studier om risikofaktorer og forløp, men mindre om behandling.

Derfor er det behov for gode oversikter over psykologiske tilnæringsmetoder. Denne boken er skrevet av to psykologer og en statistiker, og er på ti kapitler. Etter en litteraturgjennomgang, beskrives en kognitiv atferdsorientert modell for å forstå suicidal atferd og en generell oversikt over behandlingsprosessen. Deretter gjennomgås risikovurdering, kriseintervensjon og behandlingsprosedyre.

Litteraturgjennomgangen viser at psykologisk intervensjon kan øke compliance, redusere selvmordsimpulser og følelse av depresjon og håpløshet. Siden det kreves flere tusen pasienter for å påvise lavere selvmordsforekomst, er dette vanskelig å dokumentere.

Den kognitive modellen bygger særlig på teoriene til Beck, Schotte og Clum. Arbeidene til andre sentrale klinikere og forskere som Linehan og Shneidman er integrert. Aktivering av ubevisste skjemaer under stress er sentrale i denne modellen. Dette kan føre til opplevelser av at livet er håpløst, vedkommende fortjener ikke å leve, er ute av stand til å løse egne problemer og klarer ikke å holde ut den psykiske smerten. Behandlingen er konsentrert om:

- 1 Kriseintervensjon og symptomlindring
- 2 Utvikling av mestring og ferdigheter
- 3 Personlighetsutvikling

Forfatterne understreker betydningen av en god terapeutisk relasjon i arbeidet, og gir praktiske råd om hvordan denne kan etableres og vedlikeholdes. Systematisk og grundig kartlegging av problemområdene tar erfaringsmessig de første 1 – 4 timer. En behandlingsprosess på 20 timer skisseres, men forfatterne poengterer at mange pasienter trenger vesentlig lengre tid enn dette. Terapeuten må være motivert, ta ansvar og være aktiv og tydelig. Betydningen av tidlige barndomstraumer for utviklingen av dårlig selvfølelse og motoverføringsproblemer som ofte oppstår i terapiene, omtales.

Behandlingen innebærer en grundig vurdering og dokumentasjon av den terapeutiske prosess. Den gir også anbefalinger om hvordan man bør forholde seg til mer spesifikke problemstillinger, med mange gode eksempler.

Boken kan anbefales for alle som arbeider klinisk med selvmordstruede pasienter, og for alle som er interessert i en teoretisk forståelse av selvmordsatferd og terapeutiske muligheter og begrensninger.

Hvis de selvmordstruede pasientene i Norge fikk en intervensjon og oppfølging etter retningslinjene i denne boken, ville det representert et stort faglig løft.

ØivindEkeberg

Institutt for medisinske atferdsfag

Universitetet i Oslo

Publisert: 10. mars 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 10. juli 2026.